

Венгер О.І., викладач циклової комісії
гуманітарних та соціально-економічних дисциплін
*Львівський коледж «Інфокомунікації»
Національного університету «Львівська політехніка»*

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У СОЦІАЛЬНІЙ ДЕРЖАВІ

Венгер О.І. Сутність та значення соціально-адміністративних послуг у соціальній державі. У статті проаналізовано зміст понять «адміністративна послуга», «соціальна послуга», «соціально-адміністративна послуга». Визначено головні групи соціально-адміністративних послуг. Окреслено головні завдання та проблеми забезпечення якісної реалізації законних прав та інтересів громадян у сфері надання соціально-адміністративних послуг. Обґрунтовано необхідність включення показників якості надання соціально-адміністративних послуг до інтегральної оцінки людського розвитку.

Ключові слова: адміністративна послуга, соціальна послуга, соціально-адміністративна послуга, соціальна держава, людський розвиток.

Венгер О.И. Сущность и значение социально-административных услуг в социальном государстве. В статье проанализировано содержание понятий «административная услуга», «социальная услуга», «социально-административная услуга». Определены основные группы социально-административных услуг. Очерчены главные задачи и проблемы обеспечения качественной реализации законных прав и интересов граждан в сфере оказания социально-административных услуг. Обоснована необходимость включения показателей качества предоставления социально-административных услуг к интегральной оценке человеческого развития.

Ключевые слова: административная услуга, социальная услуга, социально-административная услуга, социальное государство, человеческое развитие.

Venger O.I. The essence and role of social administrative services in a social state. The content of concepts «administrative service», «social service», «social administrative service» is analysed. The main groups of socio-administrative services are defined. The core tasks and problems of qualitative realization of legal rights and interests of citizens in provision of social and administrative services are considered. The need to include indicators of the quality of social and administrative services to integrated assessment of human development is justified.

Keywords: administrative service, social service, social administrative service, social state, human development.

Постановка проблеми. Становлення України як соціальної держави вимагає утвердження принципово нових підходів до взаємодії органів влади різних рівнів із населенням. При цьому головним вектором їхньої діяльності слід уважати поліпшення якості життя людей. Як відомо, якість життя населення є комплексним поняттям, що охоплює всі сфери людського буття. У сучасній Україні надзвичайно важливим чинником, що її визначає, є державна соціальна політика, яка має на меті реалізацію соціальних зобов'язань держави стосовно своїх громадян. Ця проблема актуалізується з огляду на високий рівень бідності (за дослідженнями науковців Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, рівень бідності за фактичним прожитковим мінімумом зріс у 2015 р. порівняно з 2014 р. удвічі – до 58,3% [1]), що свідчить про велику кількість споживачів соціальних послуг, які створюють велике навантаження на органи регіональної влади та місцевого самоврядування, підпорядковані їм державні установи, що надають соціальні

послуги. Крім того, важливою проблемою є не тільки рівень, а й якість їхнього надання уповноваженими адміністративними органами, що має не тільки загальнодержавний, а й регіональний характер. При цьому головними критеріями ефективності діяльності цих органів у частині надання соціальних послуг мають бути не стільки фізичні обсяги наданих послуг чи кількість громадян, які їх отримали, а рівневі відносні показники задоволення запитів та загалом потреб населення та якісні показники задоволеності самих людей отриманою послугою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема соціально-адміністративних послуг (САП) здебільшого перебуває у науковому полі юридичних наук та державного управління. Проблеми аналізу сутності та змісту адміністративних послуг у сучасній державі, їхню класифікацію досліджували К. Афанасьєв, Б. Гук, Ю. Жук, О. Карпенко, Н. Козаченко, І. Коліушко, Є. Легеза, А. Ліпенцев, О. Музичук, В. Сороко, В. Телицька, В. Тимошук та ін.

Різні аспекти розроблення та реалізації соціальної політики в Україні, у тому числі розвитку вітчизняної системи соціального захисту населення та її складника – системи надання соціальних послуг, – проаналізовано у працях В. Бабаєва, Я. Белевцової, І. Гнибіденка, В. Дзюндзюка, Г. Дмитренка, К. Дубич, А. Колога, І. Курило, Е. Лібанової, У. Садової, Т. Семигіної, Л. Сідельник та ін.

Принципово новим підходом є вивчення соціально-адміністративних послуг із позицій рівня та якості задоволення об'єктивних потреб споживачів, що повинно містити ґрунтовний аналіз цих потреб населення, фактичний стан їхнього задоволення, моніторингу рівня та якості надаваних послуг, пошук шляхів оптимізації цього надання.

Постановка завдання. Метою статті є з'ясування місця та ролі соціально-адміністративних послуг в економічній системі соціальної держави, зокрема у забезпеченні належної якості життя населення.

Виклад основних результатів. Сучасні розвинені суспільства йдуть шляхом формування так званої сервісної держави [2, с. 70]. Відбувається процес усвідомлення українським суспільством того, що метою сучасної держави є не керування суспільством, а його обслуговування для задоволення потреб населення і захисту його інтересів. Саме з переорієнтуванням характеру управлінської діяльності з керування особою (чи суспільством) на надання послуг і пов'язане застосування категорії «адміністративні послуги».

Про зміну акцентів у визначенні ролі держави свідчать нові тенденції в сучасній економічній науці, які все частіше обґрунтовують необхідність упровадження людиноцентричного підходу у формуванні та реалізації державної та регіональної політики [3], що передбачає перехід від «управління суспільством (населенням, територією)» до «обслуговування населення». Рівень якості та доступності таких послуг є одним із головних безпосередніх критеріїв ефективності державного управління та діяльності органів місцевого самоврядування в регіонах.

У ст. 1 Конституції закріплено, що Україна є соціальною державою, що вимагає від усіх її державних інституцій ставлення до людини, її прав, свобод, законних інтересів як до найвищої соціальної цінності. Ст. 46 Конституції закріплює право громадян на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законодавством [4]. Ця загальна норма конкретизується в різних законодавчих актах, яких нараховується більше ста [5, с. 125]. Реалізація соціальних потреб та інтересів громадян здійснюється шляхом надання державою відповідних послуг.

Як зазначалося вище, сучасні дослідження системи адміністративних послуг (АП) держави зосе-

реджено в рамках науки державного управління та юридичній сфері. На даному етапі дослідження АП супроводжуються низкою термінологічних проблем, передусім це застосування різних термінів для означення таких послуг. Найчастіше вживаними є терміни «адміністративні послуги», «управлінські послуги», «публічні послуги». Така ж строкатість властива понятійному полю сервісної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Як зауважують А. Ліпенцев і Ю. Жук [6, с. 141], воно «перенасичене дихотомічним різноманіттям дефініцій, які насправді є синонімічними, що призводить до одночасного використання різних категорій послуг: адміністративних, публічних, громадських, суспільних, державних, муніципальних тощо». Істотний внесок у розв'язання термінологічної проблеми зробили О. Карпенко [7], В. Тимощук, О. Музичук та ін. [8].

Оскільки надання адміністративних послуг в Україні регулюється Законом України «Про адміністративні послуги» [9] від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI, для потреб нашого дослідження доцільно зупинитися на законодавчо визначеному понятті «адміністративна послуга»: адміністративна послуга – це результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної та юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону (ст. 1).

Адміністративну послугу можна розглядати в двох аспектах:

а) як публічно-владну *діяльність* адміністративного органу, спрямовану на забезпечення (юридичне оформлення) умов для реалізації прав фізичної або юридичної особи, яка здійснюється за заявою цієї особи;

б) як *результат* публічно-владної діяльності адміністративного органу, спрямованої на забезпечення (юридичне оформлення) умов для реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи, яка здійснювалася за заявою особи [8, с. 14].

Згідно зі ст. 3 Закону України «Про адміністративні послуги», до адміністративних послуг належить:

1) видача ліцензій, дозволів та інших документів дозвільного характеру: на діяльність певного виду, на окремі роботи і послуги, на певні об'єкти (земельну ділянку, споруду, будівлю, приміщення, устаткування, обладнання та механізми, що вводяться в експлуатацію або проектуються, та ін.) та операції з ними;

2) реєстрація фактів, суб'єктів, прав, об'єктів, у тому числі легалізація суб'єктів і актів (документів), нострифікація та верифікація;

3) акредитація, атестація і сертифікація;

4) інші види діяльності незалежно від назви, у результаті провадження яких заінтересованим фізичним та юридичним особам, а також об'єктам, що перебувають в їх власності, володінні чи корис-

туванні, надається або підтверджується певний юридичний статус.

Цим же Законом визначено суб'єктів надання АП. Вони поділяються на державні та муніципальні. *Державні* послуги надають органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, міністерства і республіканські комітети Автономної Республіки Крим, інші бюджетні установи та їхні посадові чи службові особи, а також інші суб'єкти, які уповноважені виконувати владні (виконавчі та розпорядчі) функції держави, у тому числі зі здійснення делегованих повноважень. *Муніципальні* послуги надають органи місцевого самоврядування та їхні посадові чи службові особи, а також інші суб'єкти, уповноважені органами місцевого самоврядування, відповідно до Закону, від їхнього імені вирішувати питання або виконувати певні функції, у тому числі зі здійснення делегованих повноважень [8, с. 288].

Важливо зауважити, що до адміністративних послуг не належать контрольна діяльність (проведення перевірки, ревізії, інспектування тощо), освітні, медичні та господарські послуги, які надаються органами виконавчої влади, державними підприємствами, установами та організаціями та які не пов'язані з прийняттям владних рішень [8, с. 16–17].

Предметне поле економічної науки у вивченні адміністративних послуг загалом чи окремих їхніх видів охоплює багато сфер людського життя. Передусім воно торкається визначення вартості та особливостей надання АП, визначення їхнього економічного результату (ефекту), аналіз змін рівня життя населення, визначення ефектів економії робочого часу та ресурсів, що матимуть місце внаслідок упровадження нових стандартів обслуговування населення.

Враховуючи сучасний низький рівень життя населення, залежність значної частки населення від соціальних виплат та пов'язані із цим спекуляції стосовно їхнього призначення, одними з найважливіших адміністративних послуг є соціальні адміністративні послуги (САП). Для усунення розбіжностей у розумінні цього поняття варто чітко визначити, який саме спектр послуг належить до власне соціально-адміністративних. Для цього спочатку розкриємо зміст поняття «соціальні послуги» у його широкому та вузькому розумінні.

Широке розуміння соціальних послуг передбачає включення до їхнього складу всього спектру послуг, які стосуються забезпечення соціальних потреб населення (соціуму): охорони здоров'я, освіти, житлово-комунальної сфери та побутового обслуговування, культурно-мистецької сфери, пасажирського транспортного обслуговування, інформаційно-комунікаційної сфери, торгівлі, громадського харчування, спорту, соціального обслуговування і соціальної роботи, науки тощо.

Вузьке розуміння соціальних послуг згідно із ст. 5 Закону України «Про соціальні послуги» [10], містить такий їхній перелік: соціально-побутові, пси-

хологічні, соціально-педагогічні, соціально-медичні, соціально-економічні, юридичні, послуги з працевлаштування, послуги з професійної реабілітації осіб з обмеженими можливостями, інформаційні та інші соціальні послуги. Згідно із цим Законом, усі вони стосуються осіб чи окремих соціальних груп (сім'ї, дітей, молоді), які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги.

Отже, враховуючи розглянутий вище зміст адміністративних послуг, можна визначити, що до *соціальних адміністративних послуг* належить та частина соціальних послуг (у вузькому їхньому розумінні), яка надається органами публічної влади (державної, регіональної, місцевої чи уповноваженими владою іншими органами) і за своїми ознаками відповідає адміністративній послугі, тобто:

- 1) суб'єктом їхнього надання є держава;
- 2) послуги надаються за ініціативою громадян (тобто за їхнім зверненням) із приводу задоволення їхніх правомірних вимог;
- 3) наданню конкретної соціально-адміністративної послуги передуюче перевірка умов її подання, тобто даних про конкретну особу, та передбачає виконання особою певних вимог (наприклад, прибути у визначений час, надати відповідні документи тощо);
- 4) послуги безкоштовні в обсягах мінімальних державних гарантій (ст. 7 Закону України «Про соціальні послуги»);
- 5) зміст державних послуг має відповідати законодавчо встановленим соціальним гарантіям громадянами своїх прав і обов'язків;
- 6) надання цих послуг спрямоване на створення (дотримання) нормативно передбачуваних умов для реалізації приватними особами належних їм прав та виконання покладених на них обов'язків;
- 7) результатом соціально-адміністративних послуг у процедурному значенні є адміністративний акт – рішення або дія адміністративного органу [5, с. 126].

Отже, під *соціально-адміністративними послугами* необхідно розуміти публічно-владну діяльність, яка реалізується в межах повноважень певного органу (підрозділу, служби) виконавчої влади чи окремої її посадової особи та спрямована на створення соціальних умов життєдіяльності, гармонійного і різнобічного розвитку населення, задоволення його культурних та духовних потреб, забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів населення у соціальній сфері [5, с. 126].

На сьогодні розроблено проект Закону України «Про перелік адміністративних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання» [11], який, однак, не було затверджено. Утім, положення цього Закону, до якого долучено два додатки, можна використовувати для систематизації та уніфікації наявних адміністративних послуг, у тому числі соціально-адміністративних. У першому додатку міститься перелік адміністративних послуг без урахування документів дозвільного характеру, який містить

842 послуги. У другому додатку міститься перелік документів дозвільного характеру, що належать до адміністративних послуг, який містить 148 адміністративних послуг.

В узагальненому вигляді номенклатура соціально-адміністративних послуг містить такі групи послуг [11; 8, с. 344–345]:

1. Призначення державних соціальних допомог (малозабезпеченим особам, по вагітності та пологах, при народженні дитини, по догляду за дитиною, малозабезпеченим сім'ям, на догляд інвалідам із дитинства та дітям-інвалідам, від нещасного випадку на виробництві, у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю тощо).

2. Призначення субсидій на оплату житлово-комунальних послуг.

3. Надання громадянам відповідних статусів (учасника війни, інваліда війни, жертви нацистських переслідувань, ветерана ОУН-УПА, дитини війни, особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи).

4. Призначення та виплата компенсаційних виплат непрацюючим працездатним особам, які доглядають за інвалідом I групи або за особою, яка досягла 80-річного віку та потребує догляду.

5. Призначення одноразової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання «Мати-героїня».

6. Прийняття рішення про надання путівок на оздоровлення дітей пільгових категорій; надання путівки на санаторно-курортне лікування інвалідів, ветеранів війни, ОУН-УПА, праці або призначення грошової компенсації замість санаторно-курортної путівки та вартості самостійного санаторно-курортного лікування.

7. Призначення компенсації на тверде паливо та скраплений газ ветеранам війни; на бензин, ремонт, технічне обслуговування автомобіля та на транспортне обслуговування.

8. Прийняття рішення про проведення (позачергового) безоплатного капітального ремонту жилих будинків (квартир) інвалідів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членів сімей загиблих військовослужбовців та прирівняних до них осіб.

9. Узяття інваліда на облік для забезпечення інвалідними колясками, іншими засобами реабілітації та їх видача для безкоштовного або пільгового забезпечення автомобілем.

Із правової точки зору інститут САП поєднує у собі нормативні джерела права соціального забезпечення та адміністративного права.

Головні завдання, які потрібно розв'язувати для забезпечення якісної реалізації законних прав та інтересів громадян у сфері надання соціально-адміністративних послуг:

1. Доступ до інформації про соціально-адміністративні послуги. Сюди варто включити як поінформованість про можливість отримання такої послуги, так і подальший інформаційний супровід

отримувача такої послуги (які необхідні для цього документи та дії повинні бути).

2. Забезпечення передбаченої в Законі України «Про адміністративні послуги» можливості надання адміністративних послуг в електронній формі та доступу суб'єктів звернення до інформації про адміністративні послуги з використанням мережі Інтернет (ст. 17 Закону); вдосконалення функціонування Єдиного державного порталу адміністративних послуг [12].

3. Забезпечення територіальної доступності відповідних адміністративних органів, у тому числі створення центрів надання послуг, відкриття порталів послуг, що покликані максимально пришвидшити і спростити їхнє надання.

4. Розроблення переліку соціально-адміністративних послуг органів виконавчої влади, у тому числі тих, які надаються через центри надання адміністративних послуг, та встановлення єдиних тарифів на них та строків їх надання.

5. Створення електронних баз даних отримувачів соціально-адміністративних послуг. Зі створенням електронних реєстрів пов'язане забезпечення належного рівня комунікації між різними органами влади та місцевого самоврядування.

6. Матеріально-технічне забезпечення надання САП. Маємо ситуацію, коли велика кількість роботи виконується вручну, а використання сучасних комунікаційних технологій не є поширеною практикою.

7. Кадрове забезпечення обслуговування населення. Це зумовлює необхідність навчання/перенавчання персоналу та загалом оновлення кадрової бази відповідних державних установ. Відповідним чином зростають запити на таких службовців, що повинно відобразитися на діяльності освітніх закладів різних рівнів акредитації.

8. Забезпечення безперебійним доступом до мережі Інтернет усіх місцевих органів влади та уповноважених органів, що надають САП.

Як зазначалося вище, загальним головним критерієм ефективності діяльності владних структур країни та її регіонів є підвищення рівня та якості життя населення.

Широкі тлумачення змісту понять «якість життя», «рівень життя», «людський розвиток» певною мірою передбачають урахування інституційно-правових та соціально-економічних чинників, що детермінують означені категорії. Зокрема, з-поміж загальнодержавних чинників якості життя регіону виокремлюють нормативно-правове забезпечення, економічну та соціальну політику, яка на рівні держави проявляє свій вплив у законодавчому забезпеченні та урядовому регулюванні соціальних прав та інтересів населення, а на регіональному та місцевому рівнях – у безпосередній їхній реалізації [13, с. 7].

Часткові індекси ЯЖН в інституційній, економічній чи соціальній сферах повинні включати показники якості та рівня надання послуг населенню органами державної влади та місцевого самоврядування.

Науковцями Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України спільно з Державною службою статистики та Міністерством економічного розвитку та торгівлі розроблено методику вимірювання регіонального людського розвитку [14]. За його допомогою відстежуються його головні тенденції в регіонах України. З-поміж використовуваних у методиці блоків показників містяться блоки «соціальне становище» та «комфортне життя». У блоці «соціальні послуги» вказано, що його складниками є стан суспільного здоров'я, соціальне самопочуття, соціальна напруга та безпека. Блок «комфортне життя» характеризується забезпеченістю населення житлом, розвитком соціальної інфраструктури та станом навколишнього природного середовища [14, с. 4–5].

Виходячи з того, що головною метою розвитку соціальної інфраструктури є надання максимальної кількості мешканцям регіону благ і послуг високої якості відповідно до науково обґрунтованих нормативів або фактичних потреб (відповідно до Закону України «Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії» [15]), логічним було б включення до згаданих блоків тих критеріїв, які характеризують рівень та якість надання соціально-адміністративних послуг, адже підвищення рівня життя населення в частині надання САП може ідентифікуватися зростанням рівня задоволеності отримувачів послуг їхньою якістю та швидкістю надання.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу окреслити сутність понять «адміністративна послуга» та «соціально-адміністративна послуга». Поступлюючи підвищення якості життя населення як одне з головних завдань органів державної влади та місце-

вого самоврядування, необхідність якісного та своєчасного надання САП населенню виступає важливим чинником людського розвитку в регіонах України.

Зважаючи на сучасний низький рівень життя населення, залежність значної частки населення від соціальних виплат та пов'язані із цим спекуляції стосовно їхнього призначення, одними з найважливіших з-поміж адміністративних послуг є соціальні адміністративні послуги (САП).

В узагальненому вигляді номенклатура САП містить такі групи послуг: призначення державних соціальних допомог; призначення субсидій; надання громадянам відповідних пільгових статусів; призначення та виплата компенсаційних виплат та одноразових винагород різним категоріям населення; прийняття рішення про надання путівок на оздоровлення та санаторно-курортне лікування та ін.

Головні завдання, які потрібно розв'язувати для забезпечення якісної реалізації законних прав та інтересів громадян у сфері надання САП: доступ до інформації про них; забезпечення можливості надання адміністративних послуг в електронній формі; забезпечення територіальної доступності відповідних адміністративних органів; затвердження переліку САП органів виконавчої влади, встановлення єдиних тарифів на них та строків їхнього надавання; створення електронних баз даних отримувачів САП; матеріально-технічне та кадрове забезпечення надання САП.

Наступні дослідження слід спрямувати в пошук механізмів якісного надання соціально-адміністративних послуг у регіонах, зокрема аналізування діяльності Центрів надання адміністративних послуг, та засобів моніторингу їхньої якості.

Список літератури:

1. Українцям підвищать зарплати і пенсії: кому і на скільки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukr.segodnya.ua/economics/enews/cherез-neskolko-dney-ukraincam-povysyat-zarplaty-i-pensii-komu-i-naskolko--774389.html>.
2. Джига Т. Реформування сфери надання адміністративних послуг в контексті розбудови «сервісної» держави в Україні / Т. Джига // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ; гол. ред. М.М. Іжа. – 2014. – Вип. 3 (59). – С. 70–73.
3. Людиноцентрична система державного управління в Україні: утопія чи шанс: [монографія] / За заг. ред. Г.А. Дмитренка. – К.: ДКС-Центр, 2014. – 350 с.
4. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
5. Музичук О.М. Соціально-адміністративні послуги в системі соціального забезпечення населення / О.М. Музичук // Право і безпека. – 2006. – № 5. – С. 124–127.
6. Ліпенцев А., Жук Ю. Адміністративні послуги в Україні: поняття та сутність / А. Ліпенцев, Ю. Жук // Ефективність державного управління. – 2015. – Вип. 42. – С. 140–148.
7. Карпенко О.В. Управлінські послуги в Україні: механізми надання органами влади / О.В. Карпенко. – К.: АМУ, 2014. – 408 с.
8. Центри надання адміністративних послуг: створення та організація діяльності: [практ. посіб.] / І.І. Бригілевич [та ін.]; за заг. ред. В.П. Тимошука; вид. 2-ге, доп. і доопр. – Київ: Москаленко О.М., 2011. – 432 с.
9. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>.
10. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 № 966-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
11. Про перелік адміністративних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання (проект) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT0463.html.
12. Єдиний державний портал адміністративних послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://poslугy.gov.ua>.

13. Теслюк Р.Т. Суспільно-географічні аспекти якості життя населення регіону (на матеріалах Львівської області): автореф. дис. ... канд. геогр. наук: спец. 11.00.02 «Економічна та соціальна географія» / Р.Т. Теслюк. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – 20 с.

14. Методика вимірювання регіонального людського розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.idss.org.ua/ukr_index/ Metodika_ua.pdf.

15. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 № 2017-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>.

УДК 332.1.

Кирлик Н.Ю., к. е. н.,
доцент кафедри економічної теорії
Ужгородський національний університет

ЛОГІСТИЧНИЙ КЛАСТЕР ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Кирлик Н.Ю. Логістичний кластер як засіб комунікаційної політики. У статті досліджено одну із сучасних форм економічної організації і соціального впливу – логістичний кластер. Установлено мету, структуру та особливості формування логістичного кластера. Проведений аналіз свідчить про те, що логістичний кластер може проявлятися в певних організаційних формах залежно від галузевої структури учасників визначеного кластера. Визначено, що з огляду на необхідність реструктуризації економіки в напрямі інтеграції до європейської спільноти, подальших досліджень потребують прикладні аспекти впровадження та функціонування логістичних кластерів.

Ключові слова: кластер, логістичний кластер, транспортний потік, логістика.

Кирлик Н.Ю. Логистический кластер как средство коммуникационной политики. В статье исследована одна из современных форм экономической организации и социального воздействия – логистический кластер. Установлены цель, структура и особенности формирования логистического кластера. Проведенный анализ свидетельствуют о том, что логистический кластер может проявляться в определенных организационных формах в зависимости от отраслевой структуры участников конкретного кластера. Определено, что с учетом необходимости реструктуризации экономики в направлении интеграции в европейское сообщество дальнейших исследований требуют прикладные аспекты внедрения и функционирования логистических кластеров.

Ключевые слова: кластер, логистический кластер, транспортный поток, логистика.

Kyrlyk N.Y. Logistics cluster, as a means of communication policy. In the article examines the one of modern forms of economic and social impact – a logistics cluster. The study established the purpose, structure and features of formation of a logistics cluster. The analysis suggests that the logistics cluster can occur in specific organizational forms depending on the sectoral structure of certain members of the cluster. It was determined that with the need to restructure the economy towards integration into the European community, require further research practical aspects of implementation and operation of logistics clusters.

Keywords: cluster, cluster logistics, traffic and logistics.

Постановка проблеми. У сучасному бізнесі проблемам використання кластерного підходу в стратегічному управлінні підприємством, галуззю чи регіоном приділяється значна увага. В основі будь-якого стратегічного управління лежить економічний кластер, котрий забезпечує економічний складник будь-якого підходу. Особливим інфраструктурним елементом економічного кластера є логістичний кластер, який формується на перетині основних транспортних потоків. А враховуючи зростаючі товаропотоки в напрямку Україна – ЄС, а також той факт, що український логістичний складник перебуває на стадії становлення, то виникає необхідність у дослідженні

структури, природи та форми логістичного транспорту. Дослідження теоретичного складника логістичного кластера сприятиме реалізації торговельних зв'язків України, її економічному розвитку та інтенсифікації зв'язків з Європейським Союзом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні розробки теоретичних аспектів сутності та формування економічних кластерів проводилися зарубіжними авторами: Е. Дахменом, Е. Лімер, М. Портером, М. Тодаро, І. Толенадо, П. Фішером, М. Фельдманом, Д. Якобсоном, А. Янгом, Я. Суомінен. Серед учених, які концентрують свою увагу на проблемі логістичних кластерів в Україні, слід наз-